

DECIZIA nr. 24/138
din 16 septembrie 2016

Cu privire la examinarea sesizărilor parvenite de la Liliana Rotaru, director CCF Moldova/reprezentant ННС Marea Britanie, și Mariana Ianachevici, președinte APESECEF, și din partea Stelei Grigoraș, ministru al Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova

I. Pe data de 8 august 2016, la Consiliul Coordonator al Audiovizualului a parvenit sesizarea cu nr. 244 din 05.08.2016 de la Liliana Rotaru, director CCF Moldova/reprezentant ННС Marea Britanie, și Mariana Ianachevici, președinte APSCF, în care se menționează că postul de televiziune „Accent TV”, prin difuzarea emisiunii „БЕСПРИЗОРНИКИ. Детство в подворотне” (I și a II-a parte / data de difuzare: 29.07.2016), a „încălcat grav normele deontologice ale jurnalistului, dar și drepturile fundamentale ale copilului, prevăzute de Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, la care Moldova este parte începând cu anul 1993”. Astfel, în opinia petiționarilor, subiectul copiilor străzii a fost relatat „tendențios”, iar „protagoniștii reportajului au fost filmați fără a le fi protejată identitatea, reporterii au intervievat copiii fără acordul lor sau a autorității tutelare. Mai mult decât atât, în imaginile din filme se vede clar cum copiii nu vor să vorbească, se simt intimidați de întrebările jurnalistei, ba chiar sînt plătiți pentru ca să fie stimulați să vorbească”. Totodată, aceștia se arată „dezamăgiți că în reportaj nu sînt invitați să se expună profesioniștii din domeniul protecției copilului”.

În acest sens, Liliana Rotaru, director CCF Moldova/reprezentant ННС Marea Britanie, și Mariana Ianachevici, președinte APSCF, solicită Consiliului Coordonator al Audiovizualului „să sesizeze instituția respectivă de presă despre importanța respectării regulilor deontologice și a drepturilor copilului”.

II. Pe data de 10 august 2016, la Consiliul Coordonator al Audiovizualului a parvenit sesizarea cu nr. 20/1215 din 08.08.2016 din partea Stelei Grigoraș, ministru al Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, în care se menționează că postul de televiziune „Accent TV”, prin difuzarea reportajelor „Развалины гостиницы „Национал” стали домом для нескольких десятков безпризорников” și „Безпризорники (части 1 и 2), „a neglijat dreptul copiilor la identitate și libera exprimare, prin oferirea directă a unei sume de bani în schimbul informației”.

În acest context, ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova solicită Consiliului Coordonator al Audiovizualului să „analizeze și să aplice penalitățile de rigoare postului de televiziune „Accent TV” pentru încălcarea drepturilor copiilor și a normelor deontologice”.

În temeiul prevederilor art. 38 alin. (7) din Codul audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a solicitat poziția postului de televiziune „Accent TV” referitor la cele invocate în sesizări.

Printr-o scrisoare f/nr. din 24 august 2016, postul de televiziune „Accent TV” susține următoarele:

- *Conform art. 4 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, mass-media are sarcina de a informa publicul asupra problemelor de interes public și de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în problemele de interes public. Prin difuzarea reportajului de investigație „БЕСПРИЗОРНИКИ” am îndeplinit sarcina principală a mass-mediei, informând societatea despre problemele de interes public. Prezența copiilor în acest reportaj a fost una necesară și inevitabilă.*
- *În ceea ce privește problema protecției identității copiilor se menține că conform înregistrării video se vede că mai mulți copii protagoniști și-au ascuns fețele de sine stătător sau au dat interviu cu fața întoarsă, departe de cameră. Astfel, materialele video publicate în cadrul reportajului nu permit identificarea personalității acestor copii;*
- *Trebuie de menționat și faptul că stabilirea părinților copiilor-vagabonzi pentru a primi acordul lor la filmarea și intervierea copiilor a fost, la caz, una imposibilă;*
- *A fost prezentată imaginea numai a doi din acești copii, în scopul urgentării măsurilor de implicare și salvare, fie din partea părinților, fie din partea autorităților tutelare. Fiindcă din discuțiile petrecute, ei ar dori schimbări și posibilitatea de a se întoarce. Este vorba de două fete care se află în această stare relativ recent. Adică am acționat în interesul superior al copiilor care trebuie să fie salvate imediat din situația care prezintă un risc pentru ele.*

În temeiul prevederilor art. 37 alin. (3) lit. b) și c) din Codul audiovizualului, Direcția monitorizare TV din cadrul Consiliului Coordonator al Audiovizualului a efectuat monitorizarea emisiunilor menționate în cele două sesizări.

Rezultatele monitorizării au atestat că la 29.08.2016, postul de televiziune „Accent TV” a difuzat emisiunea „Развалины гостиницы «Национал» стали домом для нескольких десятков беспризорников” (ora de difuzare: 09:28:18/ durata reportajului: 36 min. 32 sec.), constituită din două părți (Partea I: „БЕСПРИЗОРНИКИ. Как становятся детьми улицы”; Partea II: „БЕСПРИЗОРНИКИ. Детство в подворотне”).

În cadrul emisiunii respective a fost abordată tema copiilor străzii, avînd ca protagoniști circa 20 de copii care trăiesc în ruinele hotelului „Național”. Echipa de filmare care a mers la fața locului a prezentat telespectatorilor secvențe din viața de zi cu zi a acestor copii fără adăpost, care sînt nevoiți să cerșească sau chiar să fure, după cum susțin înșiși copiii în interviu, pentru a avea ce mânca. Astfel, în imagini apar seringi aruncate, copii dormind la podea pe bucăți de carton și păături murdare, mîncînd cîte o bucată de pîine sau inhalând substanțe toxice. De asemenea, realizatorii reportajului, pentru a accentua situația critică în care se află respectivii copii, afirmă că aceștia utilizează sau își injectează substanțe toxice și narcotice, care, după spusele unuia dintre copii, îi ajută să uite și să treacă peste frică – realitatea în care trăiesc și foamea pe care o îndură.

În acest context, în cadru apare un copil minor, care s-a prezentat drept vînzător de parfumuri, care a condus echipa de filmare printre ruinele hotelului. Reporterul vine cu comentariul că astfel de vînzători sînt „vînzători de droguri începători”, care răspîndesc în rîndurile copiilor străzii aceste substanțe. Este de menționat că realizatorii reportajului, cu toate că acest copil este minor și fiind prezentat drept potențial „vînzător de droguri”, nu au asigurat nici într-un mod identitatea acestuia. Norme de protecție nu au fost luate nici în cazul altor minori care au apărut în gros plan sau chiar intervievați.

Pe marginea acestei probleme majore a fost solicitată opinia mai multor specialiști din domeniu: Silvia Grigore, consilier în Consiliul Municipal Chișinău din partea PRCM; Daniela Buzatu, șefa Secției Siguranță Copii a Direcției Securitate Publică; Ana Gavriluc, doctor psiholog; Svetlana Chifa, ex-director al Direcției municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului; Maria Jechiu, director al unei Casei de Copii în municipiul Chișinău; Svetlana, medic al unei case de copii.

Deși emisiunea „Развалины гостиницы «Национал» стали домом для нескольких десятков беспризорников” vine să accentueze situația copiilor străzii nevoiți să-și ducă existența prin diferite mijloace, devenind, astfel, vulnerabili la diverse fenomene sociale negative, postul de televiziune „Accent TV” nu a luat toate măsurile de protecție a identității protagoniștilor emisiunii. În imaginile apărute, copiii sînt filmați în gros plan, prezentându-și prenumele, vârsta și starea socială a familiilor. De asemenea, în cadrul interviurilor, copiilor le sînt puse întrebări jenante, făcîndu-i pe aceștia să se simtă intimidati.

Așadar, prin difuzarea emisiunii „Развалины гостиницы «Национал» стали домом для нескольких десятков беспризорников”, postul de televiziune „Accent TV” a comis derogări de la:

- Art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 30 din 07.03.2013 Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației: *„În mijloacele de informare în masă se interzice publicarea informației ce conține date cu caracter personal în cazurile în care: se prezintă fotografii ale copiilor sau materiale video despre aceștia în contextul unor fenomene sociale negative, ceea ce permite identificarea copiilor”*;
- Art. 4 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 30 din 07.03.2013 Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației: *„În serviciile de programe radio și televizate se interzice difuzarea informației cu impact negativ asupra copiilor ce conține: orice indicii care ar putea duce la identificarea copiilor implicați în situații cu conotație negativă (accidente, infracțiuni, abuz sexual, abuz fizic sau psihic, dispute familiale, sinucideri, consum de droguri, abuz de alcool etc.), inclusiv în calitate de victime sau martori. Fac excepție situațiile în care jurnalistul acționează cu acordul părinților (tutorilor, curatorilor) în interesul superior al copilului”*;
- Art. 4 alin. (2) lit. h) din Legea nr. 30 din 07.03.2013 Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației: *„În mijloacele de informare în masă se interzice publicarea informației ce conține date cu caracter personal în cazurile în care: interviuri și declarații în care copiilor le sînt solicitate păreri referitoare la probleme intime de familie sau probleme care le depășesc puterea de judecată”*;
- Art. 7 din Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012 Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale: *„Este interzisă difuzarea oricărui indicii care ar putea duce la identificarea copiilor în vîrstă de pînă la 16 ani, implicați în situații cu conotație negativă (accidente, infracțiuni, abuz sexual, abuz fizic sau psihic, dispute familiale, sinucideri, abuz de droguri, abuz de alcool etc.), inclusiv ca victime sau martori. Fac excepție situațiile în care jurnalistul acționează, cu acordul părinților sau tutorilor legali, în interesul superior al copiilor”*.

În conformitate cu art. 38 alin. (7) din Codul audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, prin scrisoarea recomandată cu nr. 453 din 05.09.2016, a expediat raportul de monitorizare radiodifuzorului supus monitorizării.

Prin scrisoarea f/nr. din 15 septembrie 2016, „TELESISTEM TV” S.R.L., fondatoarea postului de televiziune „Accent TV”, a comunicat Consiliului că a luat măsuri în scopul înlăturării încălcărilor admise în emisiunea sus-menționată, prin procesarea electronică a fețelor copiilor și modificarea vocii.

Totodată, este de specificat faptul că prin scrisoarea nr. 08/09 din 05 septembrie 2016, Consiliul de Presă a remis CCA Decizia nr. 03 din 23 august 2016 Cu privire la examinarea plîngerii asociațiilor obștești „CCF Moldova – Copil, Comunitate, Familie”, „Alianța ONG-urilor active în domeniul protecției sociale a copilului” și a sesizării Ministrului Muncii, Protecției Sociale și Familiei (ca urmare a solicitării CCA prin scr. nr. 420 din 15 august 2016) împotriva postului de televiziune „Accent TV”, care constată că postul de televiziune „Accent TV” a comis abateri de la punct. 3.1 (*Jurnalistul protejează identitatea surselor, inclusiv în fața instanței de judecată, procurorilor, polițiștilor și altor organe de drept. Protecția secretului profesional și a confidențialității surselor este în egală măsură un drept și o obligație a jurnalistului*) și

4.13 (*Jurnalismul protejează identitatea minorilor implicați în evenimente cu conotație negativă (accidente, infracțiuni, dispute familiale, sinucideri etc.)*) din Codul deontologic al jurnalistului.

În cadrul ședinței publice, membrii Consiliului Coordonator al Audiovizualului au constatat că postul de televiziune „Accent TV” nu a protejat identitatea copiilor protagoniști în investigația difuzată, venind, în același timp, cu recomandarea ca la realizarea emisiunilor în care sînt vizati copiii să se țină cont de deciziile CCA, precum și de alte acte legislative și normative cu privire la protecția copiilor în serviciile de programe audiovizuale.

Ca urmare a examinării sesizărilor nominalizate, având în vedere dezbaterile publice, în temeiul prevederilor art. 39-41 din Codul audiovizualului nr. 260 din 27.07.2006, ale Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433 din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova,
Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

1. A admite sesizarea cu nr. 244 din 05.08.2016 parvenită din partea Liliane Rotaru, director CCF Moldova/reprezentant HHC Marea Britanie, și a Marianei Ianachevici, președinte APSCF, precum și sesizarea cu nr. 20/1215 din 08.08.2016 din partea Stelei Grigoraș, ministru al Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova (PRO – (5) – D. CIOCAN, A. COZMA, O. GUȚUȚUI, M. ONCEANU-HADÎRCĂ și D. VICOL; CONTRA – (4) – O. BARBĂLATĂ, Iu. COLESNIC, N. DAMASCHIN și C. MÎȚU).

2. A aplica avertizare publică „TELESISTEM TV” S.R.L., fondatoarea postului de televiziune „Accent TV”, pentru nerespectarea pct. 3.1 lit. a) și e) din Condițiile la licența de emisie seria AA nr. 073688 din 23.12.2009 (nerespectarea art. 4 alin. (1) lit. c) și alin. (2) lit. d) și h) din Legea nr. 30 din 07.03.2013 Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației, art. 7 din Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012 Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale), în conformitate cu art. 38 alin. (2) lit. b) și alin. (3) lit. a) din Codul audiovizualului (PRO – (5) – D. CIOCAN, A. COZMA, O. GUȚUȚUI, M. ONCEANU-HADÎRCĂ și D. VICOL; CONTRA – (4) – O. BARBĂLATĂ, Iu. COLESNIC, N. DAMASCHIN și C. MÎȚU).

3. În conformitate cu prevederile art. 38 alin. (9) din Codul audiovizualului, prezenta decizie poate fi contestată în instanța de judecată, fără a fi necesară formularea unei plîngerii prealabile, în termen de 30 de zile de la data adoptării și aducerii la cunoștință radiodifuzorului.

4. În conformitate cu prevederile art. 38 alin. (8) din Codul audiovizualului și ale Deciziei CCA nr. 96 din 17.10.2008, la data aducerii la cunoștință (primirea prin scrisoare recomandată a deciziei), postul de televiziune „Accent TV” va executa prezenta decizie, va înlătura derogările atestate și va comunica publicului motivele și obiectul sancțiunii, în formula legislației în vigoare.

5. Postul de televiziune „Accent TV” va prezenta, în termen de 15 zile din momentul aducerii la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre măsurile întreprinse în vederea lichidării încălcărilor atestate.

6. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

7. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului

PREȘEDINTELE
Consiliului Coordonator
al Audiovizualului

Dinu CIOCAN